

Силабус курсу:

ОСНОВИ БАНКІВНИЦТВА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
<i>Рік підготовки:</i>	2
<i>Семестр викладання:</i>	3 (осінній)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Тищенко Олена Ігорівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів та банківської справи

посада

malkova_helena@ukr.net

електронна адреса

+38(050) 8559681

телефон

месенджер

510 ГК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

- Цілі вивчення курсу:** В сучасному світі здобувачі вищої освіти повинні розумітися на сутності відносин між клієнтами і банківською системою; яким чином функціонують банківські установи; який порядок формування ресурсної бази банку; які бувають банківські послуги і їх функції; які особливості є у банківського менеджменту.
- Результати навчання:** У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:
- знати:** структуру банківських відносин; етапи становлення та розвитку банківської системи; специфіку дії законів і закономірностей у банківській сфері; вплив банківської системи на функціонування національної економіки; розвиток міжнародної банківської співпраці; міжнародні валютні системи і валютні ринки.
- вміти:** аналізувати діяльність комерційних банків; аналізувати господарські зв'язки між державами, крупними корпораціями, регіональними об'єднаннями, фірмами, банківськими та кредитно-фінансовими установами; аналізувати банківські операції; оцінювати кредитоспроможність позичальника.
- Передумови до початку вивчення:** не має вимог

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. сформувати систему теоретичних і практичних знань у сфері банківництва
2. ознайомитись з теоретико-методичними та організаційно-правовими засадами функціонування банківської системи
3. оволодіти особливостями організації банківського обслуговування
4. вміти застосовувати набуті знання з основ банківництва у практичних ситуаціях.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
1.	Тема 1. Теоретичні основи функціонування банківської системи	4/0/4	1/0/0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і функції банківської системи 2. Структура банківської системи та принципи її функціонування 3. Становлення та розвиток банківської системи України 4. Міжнародні стандарти ведення банківського бізнесу 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Статус та основні напрями діяльності центральних банків	2/0/2	1/0/0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення центральних банків 2. Статус і принципи організації центральних банків 3. Основні напрями діяльності центральних банків 4. Національний банк України — центральний банк держави 5. Стратегія реформування діяльності Національного банку України 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Організація діяльності комерційних банків	2/0/2	0/0/0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, функції та види комерційних банків 2. Порядок створення, реєстрації та ліцензування банків 3. Організаційна та функціональна структура комерційних банків 4. Загальна характеристика операцій комерційних банків 5. Сучасні інформаційні технології у банківській сфері 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Тема 4. Традиційні банківські операції та послуги	6/0/6	0/0/2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Власний капітал банку, його структура та формування 2. Формування залучених коштів банку 3. Формування запозичених коштів банку 4. Сутність та принципи організації безготівкових розрахунків 5. Касові операції комерційних банків 6. Порядок відкриття та обслуговування банківських рахунків 7. Класифікація банківських кредитів 8. Процес банківського кредитування 9. Ціна банківського кредиту. 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5. Нетрадиційні банківські операції та послуги	2/0/2	0/0/0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лізингові операції банків 2. Факторингові операції банків 3. Форфейтингові операції банків 4. Трастові послуги. Послуги банків зі зберігання цінностей 5. Діяльність банків на ринку дорогоцінних металів 6. Банківське страхування (bankassurance) як перспективний напрям банківських послуг 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Забезпечення фінансової стійкості банків	1/0/1	0/0/0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова стійкість банку: сутність та фактори впливу 2. Доходи та витрати банку. Фінансова звітність банків 3. Регулювання банківської діяльності 4. Методи забезпечення фінансової безпеки банків 	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України № 436–IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Конституція України [Електронний ресурс] / Закон України № 254к/96- ВР від 28.06.1996 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] / Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс] / Закон України № 448/96-ВР від 30.10.1996 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
5. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень [Електронний ресурс] / Закон України № 1255-IV від 18.11.2003 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
6. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 22 від 21.01.2004 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками України [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 174 від 01.06.2011 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 320 від 16.08.2006 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
9. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 492 від 12.11.2003 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
10. Про затвердження Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 502 від 12.12.2002 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
11. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 368 від 28.08.2001 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
12. Про затвердження Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 315 від 02.06.2009 р. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
13. Про затвердження Положення про здійснення операцій з банківськими металами [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 325 від 06.08.2003 р. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
14. Про затвердження Положення про кредитну підтримку Національним банком України банків України в разі реальної загрози стабільності їх роботи [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 262 від 30.04.2009 р. — Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
15. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 1256/8577 від 29.12.2003 р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Про затвердження Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 259 від 30.04.2009 р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

17. Про затвердження Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 306 від 08.09.2011 р. — 18. Про механізм оперативного підтримання ліквідності банків [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 48 від 06.02.2014 р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Про Національний банк України [Електронний ресурс] / Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
20. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] / Закон України № 4452-VI від 23.02.2012 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
21. Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів [Електронний ресурс] / Постанова НБУ № 705 від 05.11.2014 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
22. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Підручники

1. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. — К.: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. — 504 с.
2. Банківська система: навчальний посібник / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. — 316 с.
3. Банківська система: підручник / [М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г. Пайтра та ін.]; за ред. д.е.н., проф. М. І. Крупки. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. — 556 с.
4. Банківська система: практикум // Кузнецова С. А., Пестовська З. С. — К.: «Центр учбової літератури», 2014. — 348 с.
5. Банківська система: у схемах і таблицях (за заг. ред. Кузнецової С. А. // Кузнецова С. А., Болгар Т. М., Пестовська З. С.). — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 320 с.
6. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа: підручник / О. Вовчак, Н. Руцишин, Т. Андрейнів. — К.: Знання, 2008. — 564 с.
7. Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Э. Дж. Долан / Пер. с англ. В. Лукашевича и др. — М., 1996. — 448 с.
8. Енциклопедія банківської справи України / ред. В. С. Стельмах; Національний банк України, Інститут незалежних експертів. — К.: Молодь: Ін Юре, 2001. — 680 с.
9. Карась П. М., Приходько Н. В., Пащенко О. В. та ін. Банківська система: навчальний посібник / П. М. Карась, Н. В. Приходько, О. В. Пащенко, Л. О. Гришина. — Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. — 292 с.
10. Кузнецова С. А. Банківська система: навч. посіб. / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська; за ред. С. А. Кузнецової. — К.: «Центр учбової літератури», 2014. — 400 с.
11. Орлюк О. П. Банківська система України правові засади організації / О. П. Орлюк. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 239 с.
12. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Соляр В. В., Маслов С. І. Основи банківської справи: навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 410 с.
13. Скоморович І. Г., Реверчук С. К., Малик Я. Й. та ін. Історія грошей і банківництва: підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. — К.: Атіка, 2004. — 340 с.

Допоміжна література

Монографії

1. Банківська система України: монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренєва, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль // ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — 187 с.

2. Банківська система України: вектори посткризових трансформацій: колект. наук. монографія / К. В. Ануфрієва, О. І. Барановський, С. І. Брус та ін.; за ред. д-ра екон. наук Н. М. Шелудько; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». — К.: Ін-т економіки та прогнозування, 2013. — 171 с.
3. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Дзюблюка О. В. // Терноп. нац. екон. ун-т. — Тернопіль: Астон, 2012. — 357 с.
4. Вплив глобалізації на розвиток банківської системи України / за редакцією проф. Л. В. Кузнєцової. — Одеса: Видавництво «Атлант», 2011. — 517 с.
5. Дзюблюк О. В., Владимир О. М. Банки у системі організації валютних відносин. Монографія / О. В. Дзюблюк, О. М. Владимир // Тернопіль: ТЗОВ: «Терно-граф», 2014. — 296 с.
6. Діяльність банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку України: монографія / За ред. В. В. Коваленко. — Одеса: Видавництво «Атлант», 2014. — 358 с.
7. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України: монографія / за заг. ред. д. е. н., доц. Колодізева О.М. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. — 312 с.
8. Панасенко Г. О. Банк. Ресурси. Капітал: монографія / Г. О. Панасенко. — Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. — 318 с.
9. Розвиток банківської системи в умовах трансформації економічного простору: монографія / за ред. Чепелюк Г. М., Пантелєєвої Н. М. — Черкаси, 2016. — 414 с.
10. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / За ред. В. В. Коваленко. — Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. — 765 с.
11. Розвиток банківської системи України: монографія / У. Я. Рудзевич, Я. В. Грудзевич, О. Б. Денис та ін.; за заг. ред. Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юк. — К. : УБС НБУ, 2010. — 462 с.
12. Фінансова стабільність банків в Україні: організаційно-управлінські аспекти: монографія / С. К. Реверчук, А. В. Фалюта. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 208 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Іспит	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.